

Intervenció 25 anys de la Fundació Joan Maragall

Josep Maria Carbonell. President de la Fundació Joan Maragall

Palau de Generalitat. Barcelona. 27 de març de 2014

Molt Honorable President de la Generalitat,
Eminentíssim Cardenal Arquebisbe de Barcelona,
President Pujol,
autoritats, membres del patronat de la Fundació, senyores i senyors.

Joan Maragall va voler reflexionar sobre el que havia estat la seva vida en unes *Notes biogràfiques*¹, que va escriure justament quan va complir els vint-i-cinc anys, a l'octubre de 1885. Va creure que era una data adequada per reflexionar sobre el que havia estat però sobretot sobre el que era. Això és el que m'agradaria fer també avui: parlar del que ha estat i del que és la Fundació Joan Margall en aquets darrers —i primers— vint-i-cinc anys. Gràcies a tots vostès per permetre'm fer-ho i molt especialment a vostè President Mas per acollir-nos al Palau de la Generalitat. Moltes gràcies.

La nostra Fundació fou creada a la diòcesi de Barcelona pel cardenal arquebisbe Dr. Narcís Jubany, el dia 10 de febrer de 1989, amb l'objectiu d'esdevenir **una institució cultural destinada a establir ponts de diàleg entre el cristianisme i la cultura del nostre país**. Era un objectiu i, com a tal, també el full de ruta que havia d'orientar la Fundació des del primer dia. Modestament, però també amb satisfacció, em sembla que ens hi hem mantingut fidels.

I hem procurat fer-ho, primer, fent que la Fundació Joan Maragall sigui un espai de **creació de pensament**. No només d'activitat sinó també, i molt especialment, del pensament que l'havia d'orientar i avaluar: un pensament fonamentat en una reflexió cristiana arrelada al país, en una reflexió lliure, raonada, creïble, fidel i significativa en el marc de la nostra cultura.

¹ Joan Maragall: *Notes autobiogràfiques. Obres completes de Joan Maragall* vol. V. Sala Parés. Llibreria. Barcelona, 1930. p. 17-37

En segon lloc, aquesta creació de pensament ens ha urgit, també, a fer que la FJM sigui un espai de **diàleg i de debat**. És a dir, una institució que generés —i que fos vista— com un àmbit de diàleg amb la cultura del país des d'un catolicisme obert, conciliar, catalanista, i capaç d'entendre, amb una recepció alhora positiva i crítica, la modernitat. La vocació de servei a la nostra comunitat ha estat també una missió de la Fundació a la qual ens sentim obligats i de la qual ens sentim orgullosos. Això ens ha estimulat a crear els instruments adequats de **formació i de difusió** que ens han portat a organitzar —de manera sistemàtica, periòdica i continuada— seminaris, simposis, jornades, etc. Molts i em sembla que puc dir, rigorosos. També i amb l'objectiu d'estendre arreu del país la nostra acció, les **publicacions** han estat un dels nostres actius més rellevants durant tots aquests anys. Veuran en la *Memòria* que avui presentem un resum de la feina feta. Ens en sentim raonablement satisfets.

Tres característiques sintetitzen i expliquen el que han estat aquests vint-i-cinc anys.

En primer lloc, **la continuïtat, l'estabilitat i l'entesa** d'un patronat que s'ha reunit, en sessió, més de tres-centes cinquanta vegades, amb un nucli fundacional que s'ha mantingut fins ara, incloent-hi l'equip de gestió, i que ha acompanyat fidelment la Fundació des dels seus inicis. D'aquest nucli fundacional voldria destacar dues persones que han estat dues personalitats de referència per a la Fundació: **Antoni Matabosch**, president de l'entitat des dels inicis i durant vint-i-dos anys, i actualment president honorari, que ha impregnat tot l'equip del seu caràcter sòlid, obert, sistemàtic i dialogant; i **Pere Lluís Font**, vicepresident de la Fundació durant aquests vint-i-cinc anys, que ens ha transmès el seu rigor, la seva exigència, el seu esperit crític i lliure, i que ha estat determinant en la construcció del que en podríem dir l'ànima de la nostra entitat.

En segon lloc voldria destacar **el catolicisme conciliar que ha amarat el diàleg i la capacitat d'escolta** de la Fundació, un estil i una doctrina que ens ha permès que la nostra reflexió fos lliure i que la nostra programació, fos actualitzada i significativa. En el patronat, des de la seva fundació i durant quasi vint anys, hem tingut la sort de gaudir de la saviesa teològica de **Josep Maria Rovira Belloso**, el qual encara ara ens acompanya en els nostres esdeveniments més importants. Potser aquest és el moment de recordar també tres personalitats, ja traspassades, que van ser molt importants per a nosaltres, precisament pel fet de viure el seu catolicisme en sintonia amb el

Concili: **Jaume Lorés, Josep Maria Via i Taltavull i Josep Maria Ainaud de Lasarte.**

En tercer lloc, i finalment, voldria posar l'èmfasi en **l'ecclesialitat de la Fundació**. Un sentit de pertinença a l'Església —viscuda primer a la nostra diòcesi de Barcelona i, després, i alhora, juntament amb la resta de diòcesis catalanes i amb un sentiment de pertinença al conjunt de l'Església universal— que ens ha assegurat un sentit de comunitat, d'humilitat i d'exigència que ha marcat l'orientació de la nostra feina durant aquests anys.

De tot això fa vint-i-cinc anys, i esperem donar continuïtat a aquesta activitat i a aquests designis amb fermesa i amb il·lusió. En aquests moments, i en **aquesta casa emblemàtica del nostre poble**, crec que **podem renovar el nostre compromís en els valors constitutius de la Fundació**.

Ens hem de convèncer de la necessària **inculturació** de la fe en la nostra societat. El cristianisme, sense dissoldre's en la modernitat secularitzada de gran part de les societats occidentals i de la mateixa Societat de la Informació, i sense perdre la seva personalitat, ha de continuar interpel·lant els homes i les dones d'avui sobre les grans qüestions de l'ésser, de la persona, de la vida, de la humanitat. De la veritat i del bé. Del present i del més enllà.

Aquesta **inculturació** no pot fer-se només en l'àmbit estrictament personal. La reducció de l'experiència religiosa a l'estricta esfera privada ha estat una de les tendències generals dels cristianisme en els darrers cinquanta anys, i s'ha perdut així una dimensió pública —col·lectiva— de la fe en l'espai secular, probablement, com a conseqüència d'una reacció davant de models anteriors de **cristiandat** —espero que definitivament superats—, però, també, com a resultat d'una excessiva **privatització de la fe**. I això ha afeblit la contribució cultural, social i ètica del cristianisme en la nostra societat, i, per extensió —com no podia ser d'una altra manera—, la mateixa transmissió de la fe. Aquesta presència en l'esfera pública ha de fer-se des del respecte al pluralisme polític i religiós, i l'hem de construir com a minoria creativa, **com a força i no com a poder**, o, més ben dit, com a força que vol influir —és a dir, ajudar— la societat.

Per això el **cristianisme a Catalunya** i arreu del món, des de les seves diferents tradicions i experiències d'inculturació, hauria d'aspirar, en una societat cada vegada més globalitzada, a representar una **font de discerniment** per a totes les persones. Una font de sentit, de mediació per a

apropar-nos i endinsar-nos en el camí del coneixement, del bé i de l'amor revelats en la persona de Jesús de Nazaret. El cristianisme ha de proporcionar, també, «**un respir**» per a les persones que no volen perdre el nord, i ha d'ajudar a construir una comunitat humana honesta i en pau. **Discerniment i respir** per superar les interferències que ens envolten de manera permanent, i saber, alhora, rebre i donar, escoltar i enraonar, jutjar i actuar. **Discerniment i respir** al costat sempre dels **més pobres**, com ens recorda cada dia el **Papa Francesc amb el seu testimoniatge**, al costat dels "qui ploren... dels humils....dels qui treballen per la Pau...dels perseguits pel fet de ser justos.."2

Ens queda, així ho desitgem, un llarg camí per recórrer. En l'horitzó més immediat, ens agradaria projectar amb més força les nostres activitats al conjunt de la ciutat i del país. Voldríem ser, també, un espai públic que fos l'ànima d'un centre cultural cristià ubicat en el cor de la ciutat. Un vell projecte, aquest, que espero farem realitat en els propers anys. Un projecte de visibilitat. Un projecte de presència.

Vivim un temps apassionant i alhora difícil, que de vegades té algunes similituds amb els anys en què va viure Joan Maragall. També eren temps de canvis, amarats de promeses, de divisions i d'injustícies. Ens sentim orgullosos de portar el nom de Joan Maragall, no sols perquè va ser un relator del seu temps sinó també perquè va ser un amatent testimoni de la fe en Jesucrist. El seu testimoniatge és encara ben viu entre nosaltres. Probablement fou *un dels primers intel·lectuals catòlics del nostre país i no només en els seus dies*. La seva figura és, encara avui, un referent per al nostre compromís.

I acabo. Aquests vint-i-cinc anys de la Fundació no haurien estat possibles sense el suport que sempre hem rebut dels tres arquebisbes que han guiat la diòcesi durant aquests anys: els cardenals Jubany, Carles i Martínez Sistach. Ells han estat garants de la nostra llibertat d'acció. Vull agrair també a les institucions públiques i privades que amb la seva generositat ens han permès desplegar la nostra feina; i també al Consell Pontifici de la Cultura que hem sentit molt a prop. Un agraïment que vull que arribi molt especialment a tots els que han format part del patronat i, amb especial gratitud i afecte, als promotors que en han donat el seu suport.

² Mt, 5, 1-16

Quan va fer cinquanta anys, Maragall va voler fer una altra síntesi del que havia estat la vida. El seu text acabava amb una frase que ens agradaria fer nostra en aquest vint-i-cinquè aniversari: «Senyor, Senyor», va escriure Maragall, «teniu-me a la vostra mà i que el meu agraïment pugui fer-me digne dels vostres beneficis»³

Moltes gràcies

³ El que diu literalment és: «Senyor, senyor, teniu-me a la vostra mà, i que pugui al menys mon agraïment servir-me digne dels vostres beneficis»